

**KÖZÉPSZINTŰ SZÓBELI FIZIKA ÉRETTSÉGI
KÍSÉRLETEI
a 2005-2006. tanév október-novemberi vizsgaidőszakában**

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: két egyenlő tömegű, rugóval - rugalmas lemezzel - ellátott kiskocsi, sima felület:
pl. sín

Lökje álló kocsinak a vele megegyező tömegű másik kocsit úgy, hogy a két kocsi rugalmasan ütközzön!

Mit tapasztal? Értelmezze a tapasztaltakat!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: Mikola - cső, Bunsen állvány és dió, lombik fogó, stopperóra, szögmérő)

A Mikola-cső azonos szögben történő beállítása mellett végezzen három – három mérést

a.) és b.) esetre:

a.) mekkora utat tesz meg a csőben mozgó buborék azonos időtartam –(pl. 3s) - alatt;

b.) mennyi idő alatt tesz meg a buborék azonos utakat (pl. 20cm-t)?

Foglalja táblázatba mérési eredményeit! Vonjon le következtetést a buborék mozgásáról!

Végezze el az alábbi mérést és számolást:

Eszközök: erőmérő, különböző súlyú testek

Mérje meg a kiadott testek súlyát!

Határozza meg helyzeti energiájukat 20 cm; 30 cm; 40 cm magasságokban!

Mi történik ezzel az energiával, ha a testet leejti?

Melyik test csapódik be nagyobb sebességgel a talajba? Miért?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: karos mérleg, erőmérő, súly

A karos mérleg egyik oldalára akassza fel a testet úgy, hogy az erőkar 0,9 m legyen!

Rugós erőmérő segítségével hozza létre a mérleg egyensúlyát

a) kétoldalú emelőként,

b) egyoldalú emelőként!

Rögzítse a mért adatokat!

Készítsen rajzot, számoljon, igazolja mérési eredményeit!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: 3 különböző rugó, 3 különböző tömeg, Bunsen állvány és dió, stopperóra, vonalzó

A mérési adatokat rögzítse!

A kiadott eszközök segítségével mérje meg a harmonikus rezgőmozgást végző test rezgésidejét!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: Bimetall lemez, (vagy/és Gravesande-karika) borszeszegő, gyufa

A kiadott eszközök segítségével mutassa be a szilárd testek hőtágulását!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: tű nélküli orvosi fecskendő

Zárja le a tű nélküli orvosi fecskendő végét az ujjával, majd mozgassa a dugattyút!

Mit tapasztal? Engedje el a dugattyút! Mit tapasztal?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: kerékpártömlő pumpával

Pumpálja a befogott tömlőjű kerékpárpumpát!

Mit tapasztal? Milyen állapotváltozást hajtott végre?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök, anyagok: borszeszegő, főzőpohár vízzel, vasháromláb, porcelánlap, üveg dugós kémcsövek, könnyen párologó folyadék, könnyen szublimáló szilárd anyag

Melegítse vízfürdőn a kiadott anyagokat!

(A kémcsövekben lévő folyadékot helyezze meleg vízbe!)

Mit tapasztal?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: apró papírdarabkák, hungarocell darabkák, műanyagrud, szörme

Érintse a műanyag rudat az apró, könnyű anyagokhoz!

Dörzsölje meg a rudat, és érintse meg újból a könnyű anyagokat!

Mit tapasztal?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: két különböző ellenállású fogyasztó, vezetékek, áramforrás, feszültségmérő

Két fogyasztó sorba kapcsolásával készítsen zárt áramkört!

(Előtte készítsen kapcsolási rajzot!)

Mérje meg a fogyasztókra együttesen, illetve külön-külön leeső feszültséget!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: középállású demonstrációs feszültségmérő, három vasmag nélküli tekercs, 2 db rúd mágnes, huzalok

Kösse a tekercs két kivezetését a mérőműszerhez!

Mozgassa a mágnest, majd a két összefogott mágnest együtt a tekercsekben különböző sebességekkel!

Vizsgálja a mérőműszer mutatóját a mágnes mozgásakor!

Mit tapasztal?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: prizma, fényforrás

Nézzon a prizmán át a fényforrásba!

Mit tapasztal?

Készítsen vázlatos rajzot tapasztalatáról, és elemezze a látottakat!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: lencse, ernyő, gyertya, gyufa, vonalzó

Készítsen vázlatos tervet, majd hozza létre az égő gyertya éles képét az ernyőn!

Határozza meg a kiadott lencse fókusz távolságát és dioptriáját!

Rövid- vagy távollátásra használható egy ilyen lencse szemüveglencseként?

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: víz, színes, oldódó anyag (pl. KMnO_4); konyhasó oldata, érzékeny árammérő, vezetékek, elektródák, főzőpoharak

Helyezzen óvatosan pár színes kristálydarabkát vízbe!

Vizsgálja meg a konyhasó oldatának áramvezetését!

Tapasztalatai hogyan támasztják alá az anyag atomos szerkezetét?

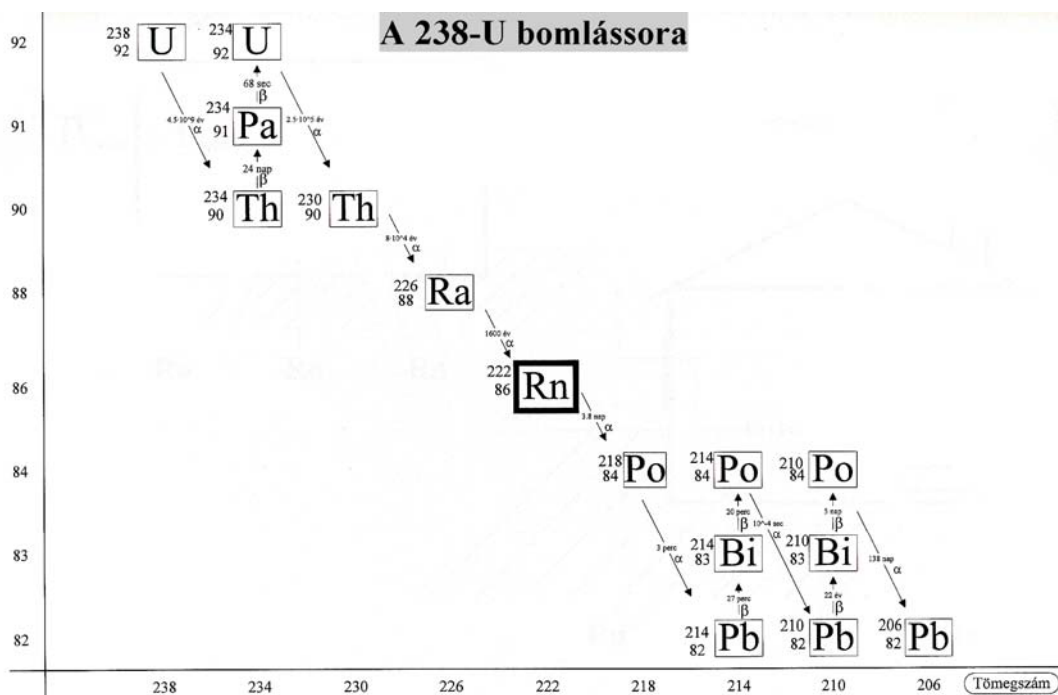
Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: PB-kemping gázpalack, (vagy vezetékes gáz) gyufa, különböző fémek (pl. Na, Ca) sói, égetőkanál (vagy drót)

Tegye gázlángba pár másodpercig a kiadott sókkal beszózott fémkanalat!

Mit tapasztal?

Elemezze és értelmezze a bomlási sort!

Vizsgálja meg a diagrammot!

Az elemzést használja fel a téma megadott szempontok alapján történő kifejtésébe!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: fonálinga, stopperóra, vonalzó

A kiadott eszközök segítségével

(a fonálinga lengésidejének $T=2\pi\sqrt{l/g}$ képletét felhasználva)

a szükséges mennyiségek mérésével (legalább három mérés) határozza meg a nehézségi gyorsulás értékét!

Végezze el az alábbi kísérletet!

Eszközök: optikai pad fényforrással, görbült üvegcsővel

Ejtsen fényt a görbült üvegcsőre!

Mit tapasztal?

Mi a jelenség magyarázata?

Miért fontos a fény terjedési sajátosságainak ismerete a csillagászati vizsgálatokban?